

העם אילו ידע המנהיג

השרים מוכנים להצטייר ככסילים וחידל-אישים ובלבד שלא לשאת באחריות למעשיהם.

מילחמת-הלבנון החלה לפי המניין הערבי כ־4 ביוני 1982, כאשר הצטווה חילו-האוויר לערוך התקפה רצחנית על כירות, כביכול כתגובה על ההתקפות בחי השגריר שלמה ארגוב בלונדון. ההתקפות בוצעה בידי האירגון של אברנידאל, שונא-אש"ף, ושני מרכזיו הם כרמלוק ובנג'רד, לא כביירות.

לפי לוחמי הישראלי, החל "מיבצע שלום הגליל" כ־6 ביוני, יממה אחת אחרי יום-השנה להתחלת מלחמת-ששת-הימים ב־5 ביוני 1967.

ואף אחד מהם לא עורר חרווה כציבור הישראלי.

למשוך באף. התופעה הכוללת ביותר השבוע היתה התופעה שלא היתה: איש לא חגג את התחלת מלחמת-הלבנון. כל העסקנים, העיתור

עבדאלקאדר אליחוסייני עשרות פקידים נגד קבר אחד

על פויצל אליחוסייני עבר שבע קשה — ומבולבל.

התחלת השבוע נודע לו כי אמו הקשישה, וג'יה, נפטרה בבית-חולים בלונדון. הוא רצה להביא את גופתה לירושלים. כדי שתיקבר ליד אביו — בעלה במישרדהבריאות ניתן לו אישור. הוא פנה לממונה על המחוז במישרדה-הפנים, וגם שם נראה שזכר סדר.

אך כעבור יומיים, טוען אליחוסייני, הסתכבה הפרשה. הוא סכור שיש לכך קשר עם הוזה של אמו. פייצל מספר כי הוא הוזמן למישרד של הממונה על המחוז, פקיד כשם רפאל לוי, ושם הוא נשאל לזהות אביו. כאשר גילה פייצל את האמת, נאמר לו, לדבריו, שגורמיי ביטחון מתנגדים לכך שגופתה של אמו תובא לירושלים, וכי אין עריון אישור לכך.

אל חוסייני (43), חקלאי ואיש המכון ללימודים ערביים בירושלים, מרותק לעיר-מגוריו כבר יותר משנה, אחרי שחבש את התנגדותו לסיפול רמת-הגולן. הוא פנה לכמה ידידים כדי שיסייעו לו. שמו לא היה זר להם.

גופת לוחם אלמוני

כל הגיבורים שהיו נעדרים על הפלסטינים כדור האחרון, לא היה

נאים, הפרשנים, הגוי-הרעות ושאר האנשים שליוו את פתיחת המלחמה בירייה-קולניים (ראה איגרת העורף ועמודים 10-11) נרמו, או העמידו פנים כאילו אמרו את ההיפך. לעומת זאת נשמע ברמה קולם של מותחני-הביקורת, העיתונות מלאה במאמרי-חשיפה עוקצניים, שחשפו את מחדלי הממשלה בראשית המלחמה ובמהלכה (ראה עמודים 8-9). הפגנות-ענק בגנות המלחמה מילאו את הרחובות (ראה עמודים 6-7). מפלגת-העבודה, שליוותה את פתיחת המלחמה בהסכמה רוננת, תבעה להקים ועדת-חקירה ממלכתית כדי לבדוק את פעולות הממשלה בימי המלחמה.

כולטת מכל היתה האווירה כממשלה עצמה. השרים האשימו זה את זה באחריות למלחמה, ואיש מהם לא היה מוכן לקבל את האחריות על עצמו. כולם הסכימו שיש להטיל את כל האחריות על אריאל שרון, ש-משך את השרים באף, ואילו שרון עצמו טען בזעם כי כל מהלכיו היו באישור הממשלה.

מי אחר-אף? בכל מי שטר מנהיגותי, קיימת נטייה אוטומטית להגן על המנהיג, לקשט אותו ככל ההישגים, ולשחרר אותו מכל הכישלונות. הסיסמה החזרת היא: "אילו רק ידע זאת המנהיג" בימי-שפל נוצרת התמונה של המנהיג המנותק, שאנשי-חצרו מסתירים ממנו את העובדות.

כך קרה השבוע בישראל. היתה קיימת כמעט הסכמה כללית בחוגי השלטון לחפות על מנחם בגין. הוא הצטייר כזקן תלוש, החי לו בעולם

דימוי, שאינו שותף באחריות, וישראל שרון הרשע סוכך אותו של סופרים.

אך לא היה בה כל ממש. העובדות הוכיחו בעליל כי מנחם בגין היה שותף מלא לא רק לכל ההחלטות שהובילו למלחמה ולמהלכיה, אלא שגם השתתף, בידיעה מלאה, במערכת הכוזבים והשקרים שנוצרה לרמות את החיילים הלוחמים, את הציבור כולו ואת העולם.

שרון לא הוביל אותו באף. בגין הוא שנתן לשרון להוביל את הממשלה בדרכו ההרפתקנית.

הרבר נראה מוזר, לאור העובדה שלפני כמה שבועות בלבד היה קיים כמעט מצב-מלחמה בין חיל-הנחתים האמריקאי וצה"ל באזור ביירות, ושארצות-הברית העמידה פנים כאילו פלשה ישראל ללבנון בניגוד לרצונה. מדינה דרזויות. האינטרס האמריקאי ברור.

כביירות שולטת עתה ממשלה, שהיא כלי-כוחה סוכנות-מישנה של ארצות-הברית. אומנם נבחר אמין אל-ג'מיל, כמו אחיו באשיר, באמצעות הכיורונים של צה"ל, שהיו חשובים יותר מאשר הידיים המרומות של צירי הפרלמנט הלבנוני. אך ישראל היתה מעדיפה מנהיג מארזני אחר. אמין הוא האיש של וושינגטון, לממשלתו של אל-ג'מיל אין כל

אמצעים לתפוס את השטח שממנו יפונה צה"ל, או להחזיק בו. כבר הוכח בשרה שכוח-החלימה של הדרוזים עולה בהרבה על זה של אויביהם. אנשי הפלאנגות, ואילו צבא-לבנון נשאר להקה של אופרטה.

אם ייסוג צה"ל מהרי השוף, תקום שם מדינה רדוית אנטי-אמריקאית. לווישינגטון אין כל עניין בכך. האלטרנטיבה היא תפיסת השטח בידי הצבא האמריקאי. אולם רעיון זה הוא כסיוע בעיני וושינגטון. הוא מעורר מידד זיכרונות מואיט-נאם הארוכה. כוח אמריקאי, הנמצא ברצועה צרה בין הפלאנגות וצה"ל, בקרב אוכלוסיה עוינת שכבר הוכיחה את כישורונה במלחמת-ג'רילה — זהו הדבר האחרון שגשאי אמריקאי רוצה להסתכן בו, קל ותומר בתקופת-בחירות.

אמריקה זקוקה לגיוודים אשר ימלא שליחות זו. צה"ל הוא המועמד הנתון.

ציר שרון-סרס. ממשלת-ישראל אינה יכולה לסרב, גם אילו רצתה בכך. כתוצאה מן האסון של מלחמת-הלבנון, זקוקה עתה ממשלת-בגין לתמיכה אמריקאית יותר מאשר אי-פעם. ואילו וושינגטון נזחה את הפלרטיס הקצר שלה עם מילגת העבודה, ומחבקת את מנחם בגין בכל כוחה. בהשוואה לדרוזנים של מרכז אמריקה, סוכני וושינגטון, מנחם בגין הוא קרוש תיבס.

האיש החובש בממשלה הנוכחית, אחרי בגין, הוא שר-הביטחון החדש, משה ארנס. תוך שלושה חודשים כבש בה מקום מרכזי. ארנס הוא התגשמות כלל החלומות של וושינגטון: יוצא אמריקה, איש תעשיית-הנשק של ראלתי, שכל האינטרסים שלה משולבים לחלוטין באינטרסים האמריקאיים. מעולם לא היה בישראל שר פרואמריקאי יותר.

אריאל שרון, שהשתרל ככל תקופת-הכוונתו להוכיח לאמריקה שהוא הנציג האידאלי של האינטרס האמריקאי במרוחב, מנסה עתה לחבל בארנס ולהטיף לנסיגה מהרי השוף. הוא נמצא בסירה אחת עם המערך, שאימץ לעצמו סיסמה מפולאריט זו.

המילחמה לגיון הזרים

צה"ל נמצא עתה בהרי השוף על פי דרישת האמריקאים, שאינם מניחים לממשלת-ישראל לצאת משם

עובדה אחת הוכחה השבוע מעל לכל צל של ספק: צה"ל נמצא עתה בעמדותיו הנוכחיות, בכיפעה, בהרי השוף ובאיזור ביירות, על פי דרישת ארצות-הברית ובשליחותה.

האלמנה חזרה הביתה

איש במישרדה-הפנים לא שמע על העניין. "זה לבטח בסמכות מישרד-הרעות", נאמר לו. פנייה לשר-הרעות העלתה תוצאה דומה. "זה לא בידינו", אמרו הפקידים. "זה בידי מישרד-הביאות".

דוברת מישרד-הבריאות, דבורה גנני, ניסתה לברר. התשובה שקיבלה: "אנחנו עוסקים בעניינים כאלה רק בשלב הסופי. העברת גופה מתו"ל היא בידי המחלקה הקונסולרית במישרד-החוץ". האשה האחרת: אילנה סנדרס.

הגברת סנדרס לא שמעה על כל העניין, אך העבירה את הפנה באדיבות אל האיש האחראי בבריטניה. גם הוא לא שמע דבר.

בניתיים פעל מתי פלד בירושלים. גם שם שררו מינהגיהם, אך התוצאות היו חיוביות יותר. פלד פנה אל מי שהיה מנכ"ל האוצר יעקב ארנון, וזכרונות מנכ"ל מישרד-הפנים חיים קוברסקי, שהיפנה אותו אל סגניתו יהודית היבנר. היא אמרה שלדעתה זה אינו מעניינו של מישרד-הפנים.

אליחוסייני פנה גם אל המיורחן צבי אל-שיבל, שהתקשר אל ראש המינהל האזרחי בגדה המערבית, שלמה איליה. זה הבטיח לא-לפג שלמיתהל אין התנגדות להבאת הגופה.

ביום הרביעי ערין היתה התשובה שלילית. אל ביום החמישי בבוקר קיבל אליחוסייני לפתע תשובה חיובית. ביום השישי בבוקר הוא נסע לגשר ריחו להביא את הגופה, ולבסוף נקברה וג'יה אליחוסייני ליד בעלה. העולם הזה פנה אל הממונה על המחוז, רפאל לוי, לקבלת תגובה על הפרשה. תגובתו של לוי היתה מורכבת משלושה חלקים. ראשית, הוא אמר, הוא לא בחקירה, שנית, אליחוסייני "לא מדייק", ושלישית, "לא היו דברים מעולם". התהליך, כך הוא אמר, היה סביר ורגיל לגמרי.

את גיבורם בדרכו האחרונה — ובאותה השעה כבשו כוחות הפלמ"ח שוב את הקסטל.

אגדת עבדאלקאדר לא נשארה נזלת הערבים בלבד. גם בצד היהודי נותרה הערכה לזיכור של האיש, שהיה אויב מכובד. לפחות תריסר אנשי-פלמ"ח שונים טענו כי הם ירו את היריה, ששמה קץ לחייו.

מי מטפל בעניין?

עירם מותו היה עבדאלקאדר אדם מיוש. הוא סייר בארצות-ערב כדי לגייס תמיכה לעניין הפלסטיני, ונוכח לדעת כי איש אינו מתכוון לנקוף אצבע למענם. "בגדו בנו", אמר לסגנו במרידות.

עבדאלקאדר, שהיה אז בן 40 כתב באתו הערב לבנו היחיד, פייצל, מיכתב שאליו צירף שיר שכתב: "ארמת האמיצים הוות/ היא אדמת אבותינו/ על האדמה הוות/ אין כל זכות ליהודים." / איך אוכל לישן/ כעור האויב עליה/ דבר נוער בלבבי/ מולדתי קוראת."

לאשתו, וג'יה, כתב מיכתב אופטימי יותר: "רשמנו רפים גדולים ומפוארים בספר ההיסטוריה...האויב חזק, אך נגיש את הניצחון הסופי, אינ-שא-אלה."

כשניו, כשנפטרה וג'יה, גילה בנה ששמו של אביו אינו מהווה המלצה במישרד-הפנים הישראלי. חבריו של אליחוסייני פנו לאורי אבנרי, בבקשה לפעול למען מתן ההיתר לקבורת האלמנה בירושלים. ההמשך נשמע כמו פרק מסיפרי קסקא.

אבנרי פנה אל אחד מיועצי שר-הפנים, יוסף בורג. היועץ בירר, אך נוסח השר מופיע בספר ירושלים, ירושלים.